

Skolemiljøutvalg

Veileder til
medlemmene

1 INNLEDN

- 1.1 Hva er et
- 1.2 Hvorfor d
bidra til a

2 HVILKE C

- 2.1 Ta aktivt
og uttale
- 2.1.1 Hva
- 2.1.2 Hva
- 2.2 Hvordan
på DERE
- 2.3 Hvilke op

3 SAMMEN

- 3.1 Grunnsk
- 3.1.1 Sa
- 3.1.2 Sa
- 3.1.3 Val
- 3.1.4 Re
- 3.1.5 Hva
- 3.2 Videregå
- 3.2.1 Sk
- 3.2.2 Og
- 3.2.3 Val
- 3.2.4 Re
- 3.2.5 Hva

4 SKOLEM

- 4.1 Når skal
- 4.2 Hvilke sa
informere

5 EKSEMP

- 5.1 Presenta
- 5.2 Hvordan
- 5.3 Organise
møtekal

6 RESSUR

et skolemiljøutvalg?

arbeide for å øke foreldrene, skolen med skolemiljøet. I være i flertall gi råd til skolen øyet, men har ikke e vedtak. Skole- e skolen sette inn ske og det psyko- n.

Alle grunnskoler og videregående skoler har plikt til å ha et skolemiljøutvalg. Elever og foreldre har rett til å bli hørt! Denne veilederen kan hjelpe skolemiljøutvalget til å gjøre en best mulig jobb.

1.2 Hvorfor delta i skolemiljøet? Hvordan kan DU bidra til at hverdagen blir bedre?

Du som elev eller forelder kan gjøre en forskjell!

I skolemiljøutvalget kan dere sikre at elever og foreldre får økt innflytelse på skolehverdagen. Som representant i skolemiljøutvalget får du som forelder mulighet til å påvirke dagen til din sønn eller datter. Som elev kan du være med på å skape din egen hverdag. Uten tilbakemeldinger fra deg som er elev, er det vanskelig for rektor og de ansatte å gjøre skolen best mulig.

Du som forelder har rett til å

- bli informert om skolemiljøutvalgets rolle og oppgaver, slik at du kan få mulighet til å påvirke ditt barns skolehverdag
- få løpende informasjon om alle forhold som har vesentlig betydning for skolemiljøet, som alvorlige voldsepisoder, dårlige sosiale forhold eller luftkvaliteten i klasserommet
- uttale deg, komme med forslag og stemme i saker som gjelder skolemiljøet

- delta i planleggningen av det systematiserte skolemiljøet og sikkerheten

Du som elev får rett til

- få informasjon, uttale seg og komme med forslag og innspill til skolemiljøet
- være med når skolen vurderer helse, miljø og sikkerhet
- si hva du mener og uttale deg om et godt miljø på skolen
- få vite hva skolemiljøutvalget gjør, slik at elevene får en innflytelse som mulig
- være med på når skolen tar din stemme

ar et

Å skape et godt skolemiljø gjelder skolemiljøet

Skolemiljøutvalg, har
de dere orientert
om det fysiske og
skoleleder har ikke plikt
Dere kan også gi
hvis dere ønsker
foreldre. Dere i skole-
møtet av å gjøre
om mulig og fore-

Skolens ansvar
og vidaregåande
et fysiske og psyko-
logiske helse, trivsel og
arbeidsmiljø (§ 9a-1)

Skolens ansvar for å
skape et godt skole-
miljø. Det er viktig
at skoleledere, foreldre og
elever samarbeider om hvordan de
skaper et best mulig miljø.

Skolegrunnskolene, og
skoleeier de videregående
skolene har ansvar for at

kravene i opplæringsloven og forskriftene
blir oppfylt. Dette står i opplæringsloven
§ 13–10.

Utvalget kan be om tiltak

Utvalget kan på vegne av elever og foreldre
be skolen om tiltak for å bedre skole-
miljøet og be om at skolen følger opp til-
takene. Det kan for eksempel gjelde
planer og systemer som skolen har, eller
problemer med miljøet til en gruppe elever,
et helt klassemiljø eller hele skolemiljøet.

Hvis det gjelder et konkret tilfelle av for
eksempel mobbing, er det mest praktisk
om henstillingen kommer fra eleven selv
eller foreldrene til eleven. Andre kan even-
tuelt be om tiltak på deres vegne, dersom
eleven eller foreldrene ønsker det.

Hvis skolemiljøutvalget ber om tiltak på
vegne av en eller flere elever eller foreldre,
må utvalget presisere hvilke bestemte
personer det gjelder, eventuelt om utvalget
ber om tiltak for planer og systemer på
skolen.

Utvalget bør be om tiltak skriftlig. For å
fremme elevenes rettssikkerhet skal sko-
len behandle henstillingen om tiltak etter
reglene om enkeltvedtak i forvaltnings-
loven. Dersom skolemiljøutvalget ikke er
fornøyd med skolens enkeltvedtak, eller
skolen ikke fatter enkeltvedtak innen rimelig
tid, kan utvalget klage.

Klagen på enkeltvedtaket skrives til Fylkes-
mannen, men sendes til skolen. Først skal
skolen eller skoleeieren behandle saken
på nytt. Hvis skolen eller skoleeieren ikke
gir utvalget medhold, skal de sende klagen
videre til Fylkesmannen så raskt som
mulig.

Utdanningsdirektoratet har laget en mal
for hvordan et skolemiljøutvalg kan be om
tiltak. Den kan dere laste ned på
www.udir.no/skolemiljoutvalg

2.1.1 HVA ER ET GODT FYSISK SKOLEMILJØ?

Det fysiske skolemiljøet omfatter både
skolens inne- og utemiljø.

Her er noen eksempler på et godt fysisk
skolemiljø:

- Lysforholdene i undervisningsrommene
og gangene må være gode.
- Det må ikke være for mye støy.
- Det må ikke være for varmt eller for
kaldt innendørs.

- Lokalene der elevene
skal være rene
- Luften skal være
fresk
- WC og dusjer skal ha
god hygiene.
- Både ute- og inne-
miljøet skal være
utformet slik at elevene
kan skade seg
- Ute- og inne-
miljøet skal være
mulig for alle elevene
og aktive utenom
skoletiden
- Det skal være tilgjengelig
utenom toalettet
- Det skal være tilgjengelig
skolemåltidet.

Utemiljøet omfatter
inngangen og utearealene

Skolen skal arbeide med
utemiljøet gjennom hele året for å
skape trygghet for elevene
ikke bare skal skolen ha
bra, men at de skal ha
nødvendig. Dette gjelder
og reglene finnes i
§ 9a-4.

Regelverket for skole-
miljøet er blant annet finne
og i forskrift om miljø-
helse og skole-
miljøet dokumentere at de
stiller kravene i forskrift

2.2 Hvordan kan utvalget bli miljø på DERES skole?

Godt skolemiljø

Skolemiljøutvalget
hva som er et godt
skole. Så bør utvalget
ta tak som skal settes
godt skolemiljø,
frem for å få satt
utvalget bør også vurderes
godt skolemiljø
nåværende ikke fungerer
tiltak. Til slutt
målene ble oppnådd

Godt fysisk miljø

Skolemiljøutvalget
å følge med på
myndighetenes krav

undersøkelsen er at
g om forhold som
br å trives på sko-
len er foreldrenes
skolemiljøutvalget
len gjennomfører

forhold ved

be om tiltak for
skolen. Tiltakene
ner og systemer,
skolemiljøet til en
miljøet eller skole-

mulig konkret når
bør gjøre det så
er problemet, og
ere ønsker. Hvis
vilke tiltak skolen
k at utvalget har
overlater dere til
å vurdere hvilke
ng er best egnet

har laget en mal
n be skolen om å
n kan dere laste
Skolemiljøutvalg

2.3 Hvilke oppgaver har ikke et skolemiljøutvalg?

Skolemiljøutvalget skal blant annet ikke ha oppgaver knyttet til:

- organisasjonsplan
- virksomhetsplan
- forslag til budsjett
- skolevurdering
- fritidsaktiviteter

Regelverket for grunnskoler og videregående skoler

Skolemiljøutvalget skal medvirke til at skolen, de ansatte og elevene tar aktivt del i arbeidet for å skape et godt skolemiljø. På grunnskolen gjelder dette også foreldrene.

Skolemiljøutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolemiljøet, se opplæringsloven kapittel 9a.

(opplæringsloven § 11-1a og § 11-5a)

3. Sammensetning av skolemiljøutvalget

3.1 Grunnskolen

Skolemiljøutvalget består av representanter for:

- elevene
- foreldrerådet
- skolens ansatte
- skolens ledelse
- kommunen

I grunnskolen skal elevene og foreldrene være i flertall i utvalget, betyr at hvis skolen og skolens ledelse én person hver, representanter for foreldrerådet, kommunen og skoleledelsen sentert med flere representanter må det være flertall av elever og foreldre

dele taushetsbe-
skolemiljøutvalget.
skolemiljøutvalget
er underlagt taushets-

MINNER

et, skolens ansatte
er selv sine med-
valget. Kommunen
evnene skal velge
skolemiljøutvalget.
representanter har rett
fra undervisnings-
ndig for å utføre
fremgår av opp-
skolemiljøutvalget
som skal være
er og sekretær.

minst én fra sko-
anten fra skolens
men det må ikke
ger heller ikke å
jøutvalget. Rektor
n som skal motta
det overordnede
oppyller lovens krav
kososialt miljø.

3.1.5 HVA HVIS REPRESENTANTER IKKE MØTER?

For at utvalget skal være lovlig sammen-
satt, må representanter fra alle gruppene
møte. Elever, foreldre, kommunen, skolens
ledelse og skolens ansatte må være til
stede. Foreldre og elever må fremdeles
være i flertall. De ulike gruppene i skole-
miljøutvalget kan ha vararepresentanter,
som kan steppe inn ved behov.

Regelverket for grunnskoler

Samarbeidsutvalget kan selv være
skolemiljøutvalg. Når samarbeids-
utvalget fungerer som skolemiljø-
utvalg, må det oppnevnes
tilleggsrepresentanter for elevene
og foreldrene, slik at de samlet
får flertall.

Elevrepresentantene skal ikke være
til stede når skolemiljøutvalget
behandler saker som er omfattet av
lovfestet taushetsplikt. Når elevene
ikke er til stede, skal foreldre-
representantene ha dobbeltstemme
tilsvarende bortfallet av elevrepresen-
tantenes stemmer, eller tallet
på foreldreprerentanter økes
tilsvarende.

(opplæringsloven § 11-1a)

3.2 Videregående skole

Skolemiljøutvalget i den videregående sko-
len skal bestå av representanter for

- elevene
- skolens ansatte
- skolens ledelse
- fylkeskommunen

I den videregående skolen skal represen-
tantene for elevene alltid være i flertall
i skolemiljøutvalget. Det betyr at det må
være minst fire representanter for elevene
i skolemiljøutvalget. Hvis skolens ansatte,
fylkeskommunen og skolens ledelse er
representert med flere enn én fra hver
gruppe, må det være flere som represen-
terer elevene.

3.2.1 SKOLEUTVALGET SOM SKOLE- MILJØUTVALG

Flere skoler velger å bruke skoleutvalget
som deler av skolemiljøutvalget. Det er
mulig, men i skoleutvalget er ikke elevene
i flertall. Derfor må elevrådet oppnevne
flere representanter for elevene til skole-
miljøutvalget. Møtene i skoleutvalget og
møtene i skolemiljøutvalget skal ha klare
skiller, for eksempel ha separate referater.

3.2.2 OGSÅ ELEVENE HAR TAUSHETSPLIKT

Elever i skolemiljøutvalg i videregående
skole kan delta ved behandlingen av saker
underlagt taushetsplikt. Det innebærer at
bestemmelsene i forvaltningsloven om
taushetsplikt gjelder for elevrepresentan-
tene på samme måte som for de andre
representantene i skolemiljøutvalget.

Saker som kan va-
taushetsplikt, er
om noens person
av forvaltningslov
like forhold er fo
føler seg utsatt
handlinger, hvem
krenkende ord e
som ber skolen s
miljøutvalget kan
skal undertegne e
å gjøre alle mer k
de har.

Skolens ledelse k
lagte opplysninge
Det er derfor sje
behandler saker
hetsplikt.

3.2.3 VALG AV M

Hvis samarbeids
skolemiljøutvalg,
elevrådet, skolen
ledelse selv sine
jøutvalget. Eleve
tanter har rett til
fra de undervisnin
for å utføre oppg
av opplæringslov
utvalget bestem
være utvalgets led

Informere

ser, planer og ved-
opplæringsloven

lessuten tas med
nføring av miljøtil-
som mulig. Hvis
l skolens ledelse
s systematiske
arbeid.

skole- e om?

il at noen forstår
involvert (indirekte
en fortelle at de
ng om tiltak eller
ette i gang tiltak.
fortelle utvalget
i verk i den kon-
n føre til indirekte
kene vil ha følger
n, kan skolen like-
om blir satt i verk.
hvordan de hånd-
oesaker på gene-

Regelverk om skolens plikt til å informere skolemiljøutvalget

Skolemiljøutvalget skal holdes løpende orientert om alle forhold som har vesentlig betydning for skolemiljøet, deriblant hendelser, planer og vedtak. Utvalget har på forespørsel rett til å få fremlagt dokumentasjon for det systematiske helse-, miljø- og trygghetsarbeidet ved skolen.

Skolemiljøutvalget skal så tidlig som mulig tas med i planleggingen og gjennomføringen av miljøtiltak ved den enkelte skole, og har rett til å uttale seg og komme med framlegg i alle saker som har betydning for skolemiljøet.

Hvis skolen blir klar over forhold ved skolemiljøet som kan ha negativ virkning for elevenes helse, skal elevene og de foresatte varsles snarest mulig.

(opplæringsloven § 9a-6)

5. Eksempel på et g skolemiljøutvalg

I dette kapitlet kan representantene i skolemiljøutvalget arbeide for et godt skolemiljø på deres skole. Kapitlet jobbe, står ikke i regelverket.

5.1 Presentasjon og opplæring

Utdanningsdirektoratet har laget noen presentasjoner om skolemiljøutvalg for foreldre og elever og opplæring for representanter i skolemiljøutvalget. De kan dere laste ned på

<http://www.udir.no/Laringsmiljo/Skolemiljoutvalg/Presentasjoner/>

5.2 Hvordan bevare i skolen

Nyvalgte representanter i skolemiljøutvalget fungerer som mentorer i ett skoleår – fra de begynner i skolen fungerer de som mentorer i neste skoleår.

Vararepresentanter i skolemiljøutvalget fungerer som mentorer i ett skoleår – fra de begynner i skolen fungerer de som mentorer i neste skoleår.

Skolemiljøutvalget

Skolemiljøutvalget, elevrådet, skolen og andre interesserte. Skolemiljøutvalget presenterer rapport for skolemiljøet.

Skolemiljøet inneholder: Skolemiljøet som vesentlig del av skolen.

Skolemiljøutvalget har ansvar for:

Skolemiljøet for et godt skolemiljø. Skolen har tilfredsstillende status for det fysiske skolemiljøet, brukerundersøkelser og andre tiltak.

Skolemiljøet videre med skolemiljøet.

Skolemiljøet, kan komme skolemiljøutvalget til hjelp.

Skolemiljøutvalget

Skolemiljøet i oppgaver og oppfølging internt i skolen.

Skolemiljøet behandlet skolemiljøet.

Skolemiljøet

Skolemiljøet behandlet skolemiljøet.

Skolemiljøet arbeid skolemiljøet for hva skolemiljøet sentlig for skolemiljøet.

Skolemiljøet om saker skolemiljøet?

Skolemiljøet om resultater skolemiljøet og eventuelle skolemiljøet?

Skolemiljøet ved evaluering skolemiljøet som blir skolemiljøet godt skolemiljøet?

Skolemiljøet skolen? Skolemiljøet enkeltvedtak skolemiljøet at skolen skolemiljøet?

Det sjette møtet – MARS

Forslag til sakliste:

- diskutere nye saker
- følge opp tiltak som er behandlet i utvalget
- møte med vaktmester, helsesøster og verneombud – på hvilken måte kan de bidra til et godt skolemiljø?
- skrive referat

Det sjuende møtet – APRIL/MAI

Forslag til sakliste:

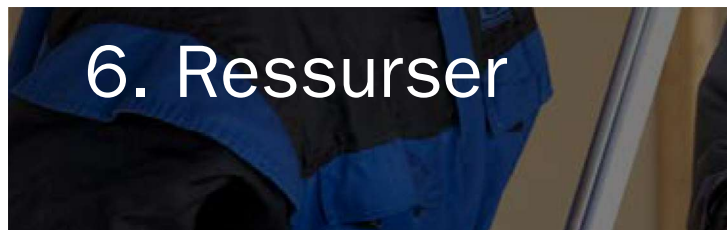
- diskutere nye saker
- følge opp tiltak som er behandlet i utvalget
- få informasjon av skoleledelsen om skolemiljøutvalgets plass i skolens plan og budsjett for neste skoleår
- forberede årsrapport for skolemiljøutvalget
- skrive referat

Det åttende møtet – JUNI

Stort møte med skolemiljøutvalget, elevrådet, FAU (grunnskole), skolen og andre interesserte der skolemiljøutvalget presenterer en ny årsrapport for skolemiljøutvalget.

Årsrapporten kan inneholde:

- hva utvalget har definert som vesentlig for et godt skolemiljø
- hvilke oppgaver skolemiljøutvalget har prioritert og eventuelle endringer fra halvårsrapporten
- status for skolen i arbeidet for et godt skolemiljø – har skolen tilfredsstillende skriftlige planer for det fysiske miljøet, det psykososiale miljøet, hva er resultatene fra brukerundersøkelser på skolen, osv.
- hva utvalget vil arbeide videre med
- hvilke erfaringer utvalget har gjort i året som har gått
- appell om å delta i skolemiljøutvalget neste skoleår
- de som deltar på møtet, kan komme med forslag til hva skolemiljøutvalget kan arbeide med

Dette er noen nyttige veier videre, hvis dere i utvalget har et regelverk som kan være relevant for elevenes skolemiljø.

Både psykososialt og fysisk miljø

- Opplæringsloven kapittel 9a
- Opplæringsloven kapittel 11
- Forvaltningsloven
- Veileder til opplæringsloven kapittel 9a, Kunnskapsdepartementet
- Rundskriv Udir 4-2014 Systemrettet arbeid etter opplæringsloven kapittel 9a, Utdanningsdirektoratet
- Presentasjonen Informasjon om skolemiljøutvalg til elever og foreldre, Utdanningsdirektoratet
- Presentasjonen Opplæring av representanter i skolemiljøutvalget, Utdanningsdirektoratet

Psykososialt miljø

- Rundskriv Udir 4-2014 Psykososialt miljø i skolen, Utdanningsdirektoratet
- Veilederen Arbeid med psykososialt miljø i skolen, Utdanningsdirektoratet
- Elevbrosjyre og veileder til elevenes skolemiljø, Utdanningsdirektoratet
- Instruks for felles skolemiljøutvalg 2010–2013, Utdanningsdirektoratet

Schweigaards gate 15 B
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no